Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2016

RELIGIESTUDIES V1 MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 8 bladsye.

AFDELING A

VRAAG 1 (VERPLIGTEND)

1.1	1.1.1	Mohammed ✓✓	(2)
	1.1.2	Halaal ✓✓	(2)
	1.1.3	Durban ✓✓	(2)
	1.1.4	Pastoor ✓✓	(2)
	1.1.5	Woordeboek ✓✓	(2)

1.2	1.2.1	F ✓✓	Dharma en Karma	(2)
	1.2.2	E ✓✓	Die Agtvoudige Weg	(2)
	1.2.3	B ✓✓	Die Tien Gebooie	(2)
	1.2.4	C ✓✓	Die Vyf Pilare	(2)
	1.2.5	A ✓✓	Die wet van liefde en vergifnis	(2)
	1.2.6	D ✓✓	*Ubuntu*	(2)

1.3 1.3.1 **Teokrasie**
ʼn Regeringstelsel gebaseer op die veronderstelling dat God die oppergesag is. ✓ Die term beteken letterlik ‘regering deur God’. ✓ (2)

1.3.2 **Sekularisme**
Om jou lewe vry van enige religieuse instellings ✓ of simbole ✓ te lei. (2)

1.3.3 **Ekumenisme**
Die bevordering van positiewe verhoudings tussen sektore van een religie, asook tussen religieë. ʼn Poging om weer die Christelike kerk te verenig. ✓✓ (2)

1.3.4 **Mite**
ʼn Soort heilige verhaal, hoofsaaklik oor die oorsprong of die einde van die tyd, of sleutelgebeure in die tyd. ✓✓ (2)

1.4	1.4.1	Waar ✓✓	(2)
	1.4.2	Waar ✓✓	(2)
	1.4.3	Waar ✓✓	(2)
	1.4.4	Onwaar ✓✓	(2)
	1.4.5	Waar ✓✓	(2)

1.5	1.5.1	Christendom ✓✓	(2)
	1.5.2	Baha’i’-geloof ✓✓	(2)
	1.5.3	Islam ✓✓	(2)
	1.5.4	Boeddhisme ✓✓	(2)
	1.5.5	Hindoeïsme ✓✓	(2)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 2.1.1 Ja ✓✓
Sangemeenskap en godsdiens het baie veranderinge ondergaan. ✓✓ (4)

2.1.2
- ŉ Beswymingsdans is ŉ ritueel omdat dit ŉ plegtige aktiwiteit is wat ŉ reeks aksies gedurende ŉ godsdienstige seremonie behels. ✓✓
- Dit bring die gemeenskap bymekaar. ✓✓
- Dit help spesifieke probleme in die gemeenskap op te los. ✓✓

(3 x 2) (6)

2.1.3 Politeïstiese ✓✓
Hulle glo in twee gode; die skepper god en die god van die aarde. ✓✓ (4)

2.1.4 Ja ✓✓
- Die gesondheidsowerhede moedig tradisionele gesondheidspraktyke aan. ✓✓
- Daar is mense in ons gemeenskappe wat steeds sterk in tradisionele genesing glo. ✓✓ (6)

2.1.5 Hulle het ŉ bestaan gevoer deur te jag en te versamel. ✓✓ (2)

2.1.6 ŉ Beswymingsdans is ŉ dans wat die geneser uitvoer wanneer hy/sy die wêreld van die geestelike binnegaan. ✓✓ (2)

2.2 2.2.1 **Missie**
- Sending is afkomstig van die Latynse woord *mittere* wat beteken 'om te stuur'. ✓✓
- Die woord is met Christus se sending van sy dissipels om die Christelike boodskap te verkondig, geassosieer. ✓✓
- Die woord 'sending' en 'sendeling' is dikwels gebruik om na alle godsdienste te verwys wat pogings aanwend om ander gelowiges tot hul godsdiens oor te haal. ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

2.2.2 **Evangelisme**
- Evangelisme is ŉ vorm van missie, wat veral fokus op gevalle of nie-aktiewe lede van hul eie godsdiens eerder as buitestanders. ✓✓
- Dit beteken om ander tot jou godsdiens te bekeer, bv. die Christelike geloof. ✓✓
- Vir Christene is dit die laaste opdrag wat Jesus aan sy dissipels gegee het. ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

2.2.3 **Dialoog**

- Die woord 'dialoog' verwys na 'n gesprek tussen twee partye. ✓✓
- Wanneer die woord met verwysing na godsdienste gebruik word, beteken dit 'n ernstige gesprek tussen twee of meer godsdienste. ✓✓
- 'Inter-godsdienstig' beteken dat die gesprek tussen twee of meer godsdienste plaasvind. ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

2.2.4 **Ekumenisme**

- Ekumenisme is 'n poging om die eenheid van die Christelike kerke te herstel. ✓✓
- Dit is die byeenkom van verskillende kerke om met mekaar saam te werk. ✓✓
- Hierdie beweging het gelei tot die Wêreldraad van Kerke. ✓✓

(Enige 2 x 2) (4)

2.2.5 **Sinkretisme**

- Die term 'sinkretisme' kom van die Griekse woord *synkretismos*. ✓✓
- Dit beteken die verbinding van twee partye teen 'n derde. ✓✓
- Dit verwys na versoening van godsdienste, wat somtyds tot gevolg het dat 'n nuwe godsdiens gevorm word. ✓✓(Enige 2 x 2) (4)

2.3 2.3.1 Judaïsme ✓
Afrika Tradisionele Godsdiens ✓
Hindoeïsme ✓ (3 x 1) (3)

2.3.2
- Christendom ✓
- Islam ✓
- Boeddhisme ✓
- Baha'i ✓ (Enige 3 x 1) (3)

[50]

VRAAG 3

3.1 3.1.1 *Ten gunste*:

- Sport ✓✓
- Familie uitstappies ✓✓
- Speel speletjies ✓✓
- Lees
- TV kyk (Enige 2 x 2)(4)

Teen:

- Dwelms ✓✓
- Alkohol ✓✓
- Dobbel
- Prostitusie
- Pornografie (Enige 2 x 2)(4) (8)

3.1.2 **Ondersteun**

- Ontspanningsaktiwiteite wat deur godsdienste ondersteun word is oor die algemeen nie 'n probleem nie. ✓✓
- Gedurende die aktiwiteite geniet mense hulself nadat hul werk afgehandel is. ✓✓ (Enige 1 x 2)(2)

Verwerp

- Ontspanningsaktiwiteite word deur godsdienste verbied:
  - omdat dit ongesond ✓✓
  - en oor die algemeen afkeurend is ✓✓ (Enige 1 x 2)(2) (4)

3.1.3

- Die Hindoes glo dat dobbelary baie ellende bring. Dit kan ook skade aan jou goeie naam doen. ✓✓
- Die Boeddhiste glo dat dobbelary tot bose gevolge lei. ✓✓
- Vir die Moslems is die drink van alkohol en dobbelary 'n verfoeilikheid en van Satan. ✓✓
- Die Jode glo dat dobbelaars diewe is. ✓✓
- Dobbelary en alkohol word ook deur die Jode verbied. ✓✓
- Dwelms, alkohol en dobbel vernietig lewens. ✓✓
- Christendom verbied die misbruik van dwelms en alkohol omdat dit lewens verwoes. ✓✓ (Enige 4 x 2) (8)

3.2 3.2.1 Die leerder kan enige beleid kies

<u>Verban</u>

- Die gemeenskap moet genoegsame hulpbronne het om die probleme wat met dwelms geassosieer word, aan te pak.
- Belasting sal aangewend word om dwelmbase te beveg.
- Korrupsie sal meer plaasvind.
- Hand aan hand werk met godsdienste.

OF

<u>Dwelms toelaat en beheer</u>

- Dwelmverslawing sal meer voorkom.
- Belasting sal aangewend word om tred te hou met die groter hoeveelhede dwelmverslaafdes.
- Families is nou verantwoordelik vir die kostes van dwelmverslaafdes eerder as die mense wat in die kriminele wêreld ingetrek word. (10)

3.2.2

- Werkswinkels oor die negatiewe impak wat dwelms op mense se lewens het.
- Gelowiges met geloof-gebaseerde redes voorsien waarom hulle nie in dwelms vasgevang moet word nie.
- Gelowiges wetenskaplike bewyse van die negatiewe gevolge van dwelms gee.
- Berading aan dwelmverslaafdes – Films oor hoe dwelms mense se lewens vernietig.
- Families bystaan wat probleme met dwelmverslaafdes het.
- Saam met die regering te werk.
- Nou saamwerk met nie-regeringsorganisasies. (Enige 5 x 2) (10)

3.3
- Wanneer daar harmonie tussen geloof, samelewing en die natuurlike omgewing is.
- Wanneer daar verandering in die samelewing of die natuurlike omgewing is en dit ŉ paar mense ongemaklik laat voel en hulle begin om hul siening van die wêreld of hul geloof te bevraagteken.
- Wanneer baie mense omgemaklik begin voel en hulle besef dat hul godsdiens of kulturele praktyke en gelowe nie meer sin in hul lewe maak nie.
- Wanneer verandering in die geloofs- of kulturele stelsel intree en hierdie nuwe idees en maniere deur baie mense aanvaar word. (5 x 2) (10)

[50]

VRAAG 4

4.1
- ŉ Verteenwoordigende simbool is ŉ simbool wat vir iets anders staan. Dit kan ook as ŉ teken funksioneer.
- Die Kruis – ŉ Voorstellingsimbool is iets wat gelyk is aan dit wat dit voor staan, bv. ŉ straatkaart is ŉ voorstelling van ŉ werklike landskap.
- In godsdiens is ŉ voorstellingsimbool gelyk aan dit wat dit voor staan, bv. in die Ortodokse kerke is daar ikone waarin die heilige as teenwoordig aanvaar word.
- ŉ Voorstellingsimbool hoef nie iets te wees wat solied is wat iemand aanraak nie.
- Dit kan ook ŉ klank, ŉ woord, ŉ wysie, ŉ gebaar of ŉ houding wees. (10)

4.2 4.2.1 ŉ Mite ✓✓
- Dit is ŉ storie oor bonatuurlike menslike wesens vanuit die vroeë tye wat as waar geglo is. ✓✓
- Dit bied ŉ verduideliking vir hoe die natuurlike, waarneembare, sosiale gebruike tot stand gekom het. ✓✓ (6)

4.2.2 Om te verduidelik hoe die heelal ontstaan het (skepping) ✓✓ (2)

4.2.3 Die eerste wese het ontstaan nadat die aarde gereed was. (2)

4.2.4 Politeïsties ✓✓
Daar was meer as een god naamlik Brahma en Saravasti. ✓✓ (4)

4.2.5 'Hulle was getroud'. ✓✓ (2)

4.2.6 Brahma ✓✓ (2)

4.2.7 Dit was mondeling van geslag tot geslag oorgedra. ✓✓ (2)

4.3 4.3.1
- ’n Ritueel is ’n spesifieke handeling wat spesiale tye uitgevoer was. ✓✓
- Dit word op ’n spesifieke voorgeskrewe manier uitgevoer. ✓✓ (4)

4.3.2 Die potensiële gevare kan misverstand, agterdog, jaloesie, teleurstelling en vyandigheid tussen die getroude paar en tussen die familie behels. ✓✓ Ernstige vyandigheid kan lei tot geweld en selfs die einde van die huwelik en die band tussen die families. ✓✓ (4)

4.3.3 Leerders moet weet wat ’n ritueel is. Leerders moet verstaan dat ’n rite of oorgang – sodanige huwelik seremonie bestaan uit vele rituele. Leerders moet een so ’n ritueel kan beskryf, soos byvoorbeeld die slag van ’n dier, die oorhandiging van die bruid aan die bruidegom, die uitruil van ringe, die aansteek van vuur, ensovoorts. (8)

4.3.4 Leerders moet verduidelik hoe die ritueel wat hulle gekies het die erns van die verandering beklemtoon. Miskien is dit die toespraak wat gelewer is, die spesiale gebare of aksies, ’n verandering van klere of juwele (afhaal en aansit) die gebruik van heilige objekte, ens. (4)

[50]

VRAAG 5

5.1 5.1.1 **Afrika-bier**
- Dit word by rituele geleenthede gebruik om met die voorvaders te kommunikeer.
- Mense drink hierdie bier wanneer hulle in die veekraal (*ubuhlanti*) stelling inneem vir ’n ritueel.
- Die vleis wat hulle by hierdie geleentheid slag en eet is ook simbolies van families wat bymekaar hoort, en van pligte wat die lewende familie sowel as die voorouers teenoor mekaar het. (4)

5.1.2 **Standbeeld van Boeddha**
- Dit word in die Boeddhistiese seremonies gebruik vir mense om op te fokus.
- Dit simboliseer die historiese persoon Siddharta Gautama, wat ongeveer 500 VHJ in Indië gewoon het.
- Dit simboliseer ook alles wat hy onderrig het oor die mense as ’n simbool van Boeddha geleer het wat mense uit hul lyding sal ophef.
- Die handgebare van die standbeeld is simbole van gebeurtenisse is sy lewe. (4)

5.1.3 **Die Kruis**
- Dit is ’n ikoon van die Christendom.
- Dit verteenwoordig die sentrale van geloof van die Christendom, dat Jesus aan die kruis gesterf het vir die mense se sondes.
- Dit verteenwoordig Jesus se oorwinning oor die dood. (4)

5.1.4 **Menorah**

- Simbool van Joodse identiteit en herinner die Jode aan hulle geskiedenis wanneer hierdie kandelaar met sewe kerse deel van hul aanbidding was.
- Eerste in die tabernakel (ŉ spesiale plek van aanbidding) en daarna in die tempel. (4)

5.1.5 **Hajj**

- Almal, mans en vroue, dra ŉ eenvoudige, identiese bedekking, bekende as *ihram*.
- Dit simboliseer dat elke Moslem, ongeag rykdom, status, geslag, gelyk voor God is. (4)

5.2 5.2.1 Sekulêre staat ✓✓
Dit meng nie in godsdienstige sake nie. ✓
Alle godsdienste word gelyke status gegee. ✓ (4)

5.2.2 Dit is ŉ staat waar die bestaan van God of ŉ Opperwese ontken word. ✓✓
<u>Voorbeeld</u>: Albanië China; Viëtnam; Noord-Korea ✓✓ (4)

5.2.3 Ja ✓✓
Godsdienstige gemeenskappe kan in plekke van hul keuse byeenkom. ✓✓
Die staat meng nie in godsdienstige sake nie. ✓✓
Mense kan vrylik aanbid.
Godsdiensvryheid is omvat in die grondwet van die land. (6)

5.2.4 **Godsdiensvryheid** ✓✓

- Dit is die vryheid om in die godsdiens van jou keuse te aanbid. ✓✓
- Die bywoning van godsdienstige aktiwiteite moet vry en vrywillig wees. ✓✓
- Godsdiensbeoefeninge moet op ŉ gelyke basis beoefen word. (6)

5.3 **VYF eienskappe van gebed**

- Gebed word veral assosieer met liefde. ✓✓
- Gebed word veral gebaseer op die idee van ŉ duidelike onderskeid tussen God en die mens, Skepper en skepsel. ✓✓
- In gebed word God direk as ŉ afsonderlike wese aangespreek. God kan in die vorm van lof aangespreek word. ✓✓
- Die belydenis van menslike swakheid en magteloosheid kom dikwels in gebed voor. ✓✓
- Berou (oorweldigende besef van sonde voor God) en die smeek om goddelike genade en vergifnis vorm nog ŉ sentrale element van gebed. ✓✓

(5 x 2) (10)
[50]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou